

bez ~~X~~
návodu

KONFERENCIA NP PARTI 2 –
PARTICIPÁCIA 2.0

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej
spoločnosti

12. augusta 2022

Viera Hincová

Participácia, inklúzia a sebaobhajoba

Obhajoba práv zraniteľných skupín

Dohovor OSN o právach
osôb so zdravotným
postihnutím platí u nás
od roku 2010

Charta práv autistov: 4.
Kongres Autism -
Europe v Haagu, 10.
Mája 1992

bez návodů

Mária Patakyová – verejná ochrankyňa práv na konferencii FÓRA INKLÚZIE V ŠPORTE 11.10.2021

- prístup k ľuďom so zdravotným postihnutím často vychádza skôr z paternalizmu a mocenskej nadvlády než z uznania, solidarity a princípov spravodlivosti.
- Zdravotné postihnutie nie je ani tak prítomnosť nejakého fyzického alebo mentálneho nedostatku či odlišnosti, ako skôr ich vnímanie a konštrukcia. Postihnutie je skutočnosťou, ktoré sa znevýhodnením stáva až vtedy, keď je okolie plné bariér
- nedostatok príležitostí na rozvoj a zmocňovanie, nedostatok príležitostí na participáciu robí z postihnutia znevýhodnenie tým, že ľudí so zdravotným postihnutím uzatvára a robí ich závislými od väčšinovej spoločnosti.

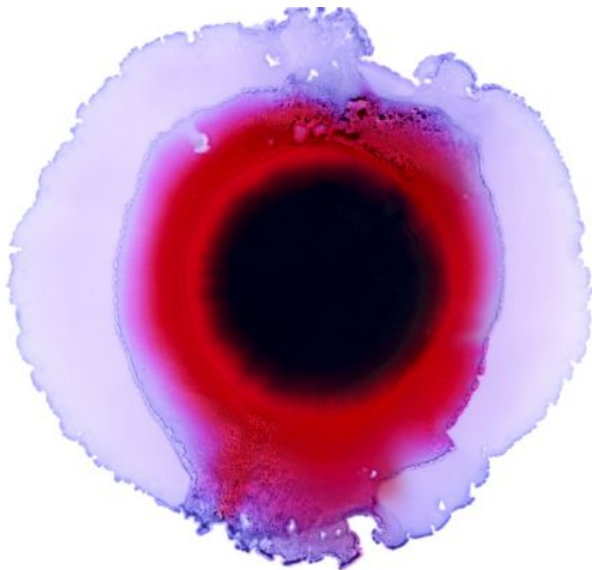

bez Návodů

Ableizmus - Talila

"TL" Lewis,

January 2020

- Ableizmus je presvedčenie, ktoré dáva hodnotu telu alebo mysli človeka založenú na **spoločensky podmienených konštrukciách normality, inteligencie, produktivity a výnimočnosti.**
- Sú to formy systémového útlaku, ktoré určujú kto je hodnotný a hodný pozornosti na základe vzhládu danej osoby a/alebo jej schopnosti (sa) uspokojivo (re) produkovať, prejavovať sa a správať sa. Koncept poruchy vychádza z noriem konzumnej spoločnosti zameranej na výkon a produkciu.
- Nemusíte mať žiadne postihnutie na to, aby ste zažívali ableizmus.

Klíče k sebaobhajobe

Aktivita je realizovaná s finančnou podporou z programu Erasmus+ Klíčová akcia 2, Partnerstvo pre spoluprácu v oblasti mládeže v rámci projektu Klíče k sebeobhájství

Erasmus+

Projekt Kl'úče k sebaobhajobe

- 22 mladých sebaobhajcov z ČR a SR
- Partneri: Nadační fond ATYP a A - Centrum
- Vzdelávanie v oblasti ľudských práv a participácie
- Komunikačné zručnosti
- Digitálne zručnosti
- Prezentačné zručnosti
- Empowerment

Podoby participácie v sebaobhajobe

- Prezentácia autistickej kultúry
- Autistický Životný štýl
- Autistická komunikácia
- Destigmatizácia
- Depatologizácia
- Zdieľanie skúseností

28. 5. až 29. 5. 2022 se 20 lidí na spektru autismu ve věku 16 až 30 let vzdělávají v rámci již 4. setkání kurzu Klíče k sebeobhajobě.

Sociální služby, podpora neformálních pečujících a homesharing.

Lektor: **Ing. Eva Černá, Ph.D.**

Sociální služby (kompenzace, sociální zabezpečení, asistence, důchod a možnosti sebeobhajoby)

Lektor: **Vladimíra Prokajová**

Spolufinancováno z programu
Evropské unie
Erasmus+

Sebaobhajcovstvo

- Poznať svoje potreby (hypersenzitivita, senzoričné preťaženie, sociálne preťaženie, komunikačné potreby)
- Množstvo mýtov a nepravdivých tvrdení
- Autistické konferencie
- Ocenenie sebaobhajcov na spektre

Minulý rok som prvý raz zažil to, že ma tolko ľudí naraz pozorne počúvalo pri tom, ako som rozprával niečo, čo mi prišlo zmysluplné. V bežnom živote sa mi nestáva, že keď poviem, čo si myslím, ľudia začnú tliekať. Na Autistickej konferencii sa cítim, že niečo pre ostatných znamenám.

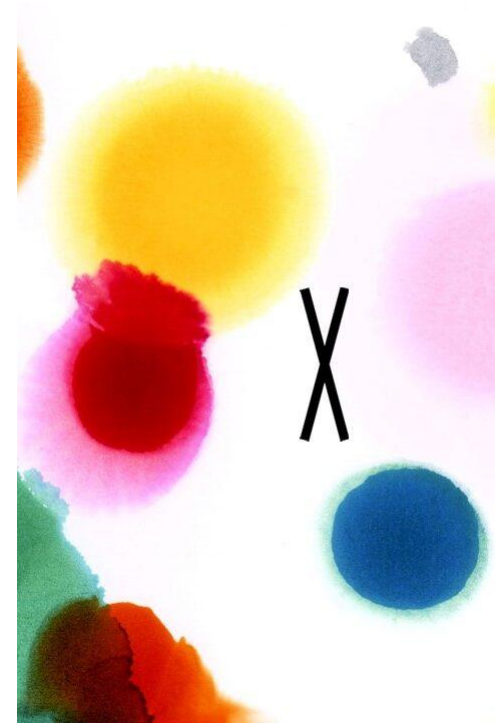
JAKUB FRNKA BUDE
PŘEDNÁŠET TAKÉ NA
3. AUTISTICKÉ KONFERENCI
16. 9. 2022, PRAHA.

REGISTRACE
na 3. Autistickou konferenci
zahájena na webu ATYPpress.cz
nebo Autistickakonference.cz.

Kde sme v projekte

- Slovenský portál #beznávodu
- 8 mesačný vzdelávací kurz
- Vo finále prezentácia spracovaných tém malých tímov pred stakeholdermi
- Tlačený zborník
- Rešpektujúci prístup k potrebám účastníkov na spektre – rozsah, trvanie, forma, preferované komunikačné platformy, nástroje
- Koučky a stavanie na záujmoch mladých sebaobhajcov
- Nevýhody: dlhé trvanie, náročnosť, pilotný program, spätná väzba účastníkov

**bez X
návodu**

Participácia mladých sebaobhajcov

Slajdy s ich výroky už v procese výberu
Príprava vybraných tém v oblasti záujmu
Podpora koučiek a starších sebaobhajcov
v ČR sú členmi poradného výboru ombudsmana

— ∞ —

"Je důležité, aby si společnost uvedomila, že my netrpíme autizmom. Ak trpíme, tak jedine podmienkami, ktoré sú nastavené neurotypickou populáciou. V správnom prostredí dokážeme výborne fungovať a dosahujeme geniálne veci."

— ∞ —

ÚČASTNÍK ONLINE KURZU

#KlicekSebeobhajcove

Logo of a hand holding a key and a location pin with the Slovak flag.

— ∞ —

#KlicekSebeobhajcove

"Komunikovat s lidmi a sociálně se začlenit je pro autisty často ještě náročnější než pro neurotypického člověka naučit se něco, co mu přirozeně nejde."

— ∞ —

JAKUB FRNKA
SEBEOBHÁJCE 2021

Logo of a hand holding a key.

"Je velice důležité znát svá práva a umět si za nimi stát. Pokud mám na něčem trvat, potřebuji si být jistá, že stojím na správné straně. Abych věděla, že stojím na správné straně, potřebuji informace. Proto se neustále vzdělávám."

ANEŽKA GRUBEROVÁ

Erasmus+

magazin
časopis pro lidi s pracovními

Adventor o.s.

Asociace ATAP
našich lidí

Spolufinancováno z programu
Evropské unie
Erasmus+

Preklady
výrokov slávnych
autistov
Vlastné
vyjadrenia k
mýtom

AUTISTI

zápasia so **spracovaním
senzorických podnetov**

ťažko sa orientujú
v sociálnych situáciách

majú nepružné,
rigidné myslenie

obľubujú **stereotypy a rituály**
mnohí **nekomunikujú verbálne**

NE- AUTISTI

produkujú nadmerné množstvo
senzorických podnetov

sociálne **situácie znehľadujú,**
zakrývajú svoje pohnútky

rigidne trvajú na normách,
ktoré si vytvorili, sú jediné správne

neakceptujú nič, čo sa vymyká
z ich zabehaných kolají a predstáv

preceňujú verbálnu komunikáciu,
ktorá tvorí iba 5% komunikácie

Reakcie na aktuálne problémy

**tipy na podporu
autistických ľudí
v krízovej situácii**
(EUCAP manual)

MIER UKRAJINE

**Autizmus je v
skutočnosti
odlišnosť, s ktorou
treba vedieť
pracovať,**

**nie jednoliaty
nepriateľ, ktorého
treba poraziť či
zničiť.**

[Stephen Shore]

bez NÁVODU

Neurodiverzita je nehodnotiaci pojem.

Rovnako ako vek, rod,
alebo etnicita sa týka všetkých
ľudí a označuje prirodzenú
neurologickú variabilitu
v populácii, rôznosť myslenia,
vnímania, prežívania
a spracovávaní sveta
okolo nás.

beznavodu.sk

Chtěl bych vyzvat ke změně slovníku
**od neurotypicky centristického
k přesnějšimu a etickému, je třeba
mluvit s citem.** Slovo porucha prostě
není vhodné slovo. Neexistuje ani
„správná“ hra, jakkoli je autistická hra
specifická, není nesprávná.

Michal Roškaňuk
riaditeľ organizácie Adventor

Neurodiverzita

- Tento termín, zavedený austrálskou sociologičkou Judy Singer v roku 1998 je založený na tvrdení, že neurologické variácie, ktoré ovplyvňujú to, ako ľudia myslia a interagujú, sú prirodzené variácie ľudského genómu.
- Neurodiverzita teda nie je niečo, čo má byť "opravené" ale niečo, čomu potrebujeme porozumieť a prispôbiť (sa).
- Neurodiverzitu vykazuje celosvetovo 15 - 20 % populácie, niektoré zdroje uvádzajú až 30%
- Zahŕňa autizmus/AS, ADHD, ADD, dyslexiu, dyspraxiu, Tourettov syndróm, Downov syndróm a i.

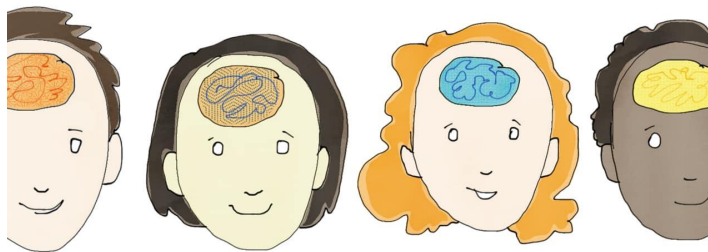
diversity is beautiful

diversity in the animal world

diversity of people

diversity of human brains

©Erin Hur

Inklúzia: od uvedomenia cez akceptáciu po prijatie

- K akceptácii neurodiverzity patrí aj pracovné a školské prostredie v tzv. **univerzálnom dizajne**.
- Ide nielen o prístupnosť pre ľudí, ktorí majú problém s pohybom, ale aj o zníženie hluku či oddychové miestnosti na "senzorickú recalibráciu"
- tepelné nastavenie či úpravu hlučnosti a svetelnosti prostredia
- celkové zníženie úzkosti a záťaže (homeoffice)
- Práca s traumou
- Citlivý jazyk

Neurodiverzita

Neurodiverzita posúva hranice modernistickej viery v normu, mení predstavu o „normálnom“ alebo „porušenom“ človeku.

Neurodivergentní ľudia nespĺňajú štandardizované normy.

- Ich spoločenský prínos sa objavuje akonáhle rešpektujeme ich životný štýl a vnímame ich silné stránky, namiesto toho, aby sme ich učili byť modernisticky „normálni“. Prinášajú kultúrnu zmenu.

Kultúrna zmena a neurodiverzita

- od efektivity človeka v rámci systému, k jeho šťastiu a pocitu naplnenia
- výchova a terapie smerujúce k poznaniu svojich potrieb, nie k naplneniu noriem
- využívanie rôznych spôsobov komunikácie
- identifikovanie a podpora silných stránok, nehľadáme človeka na pozíciu, ale vytvoríme pozíciu pre človeka
- Kampane a ableizmus

• **Integrácia** znamená mať miesto pri stole.

• **Inklúzia** znamená mať svoj hlas

• **Prijatie** znamená, že ten hlas je vypočutý (v každej podobe)

• *#actuallyautistic*

www.beznavodu.sk

www.a-centrum.net

www.hans.sk

[https://anchor.fm/detibe
znavodu](https://anchor.fm/detibe
znavodu)

Ďakujem za pozornosť

